

De economie van de Amerikaanse presidentsverkiezingen

Op 8 november 2016 worden de 58e Amerikaanse presidentsverkiezingen gehouden. Amerikanen kunnen kiezen tussen de Democratische Hillary Clinton en haar Republikeinse rivaal Donald Trump. Een econometrisch voorspelmodel laat zien in hoeverre economische motieven een rol spelen in een succesvolle race naar het Witte Huis en voorspelt een nipte winst voor Trump.

ELMER STERKEN,
Rector magnificus
van en hoogleraar
aan de Rijksuniversiteit
Groningen

Men kan op drie manieren inzicht krijgen in de mogelijke winstkansen van de kandidaten voor het Amerikaanse presidentschap. Allereerst geven wedkantoren *odds* af. Ten tweede is er een groot aantal peilingen in omloop, waarvan de beroemdste, historisch gezien, Gallup is. Ten derde kan men met behulp van een econometrisch model de uitslag voorspellen. De laatste variant staat toe de invloed van economische en eventueel persoonskenmerken van de kandidaten mee te nemen (Hummel en Rothschild, 2013; Fair, 2014). Deze zogenaamde fundamentele verkiezingsmodellen verklaren het aandeel Democratische stemmen uit de ontwikkeling van economische groei en inflatie en in sommige gevallen de professionele achtergrond van de voornaamste kandidaten.

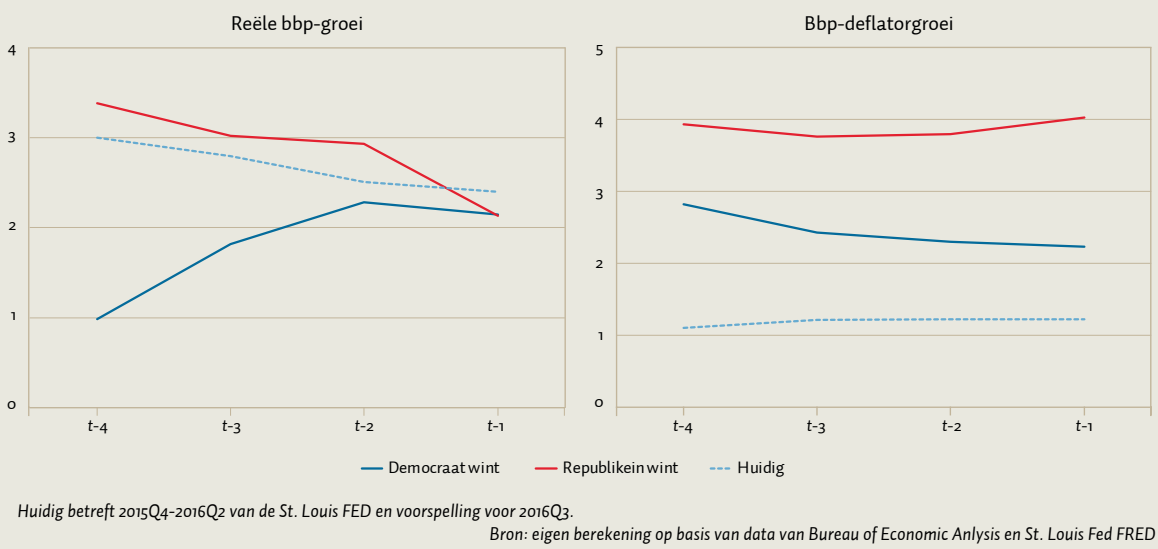
Een eenvoudig statistische analyse levert op dat een relatief sterke economische ontwikkeling in de laatste kwartalen voorafgaande aan de verkiezingen de Democratische stemmenwinst ten goede schijnt te komen, terwijl een hoger inflatietempo in het voordeel van de Republikeinen lijkt. Figuur 1 toont dit vermoeden aan de hand van gegevens over economische groei en inflatie ingedeeld naar succesvolle verkiezingen voor de Democraten, dan wel voor de Republikeinen. De figuur bevat voor de verkiezingen van 1952 tot en met 2012 de gemiddelde economische groei en inflatie in de vier kwartalen voorafgaand aan de verkiezingen (van kwartaal IV van het jaar voor de verkiezingen tot en met kwartaal III in het verkiezingsjaar). Men kan zien dat, hoewel Republikeinse kandidaten de verkiezingen vaker winnen als de economische groei op een hoog niveau

is, de Democratische partij meer baat heeft bij een positief economisch momentum in de laatste kwartalen voor de verkiezingen. Een lagere inflatie speelt in het algemeen ook in het voordeel van de Democraten.

Met behulp van een variant van het econometrische model van Fair (2014) maken we een schatting van de verwachte stemmenwinst van de Democratische partij om te zien wat de invloed van de economische condities op de verkiezingsuitslag is. Het model van Fair gaat uit van economische en politieke determinanten van verkiezingssucces. Fair vindt dat de economische ontwikkeling in het verkiezingsjaar (dus in de eerste drie kwartalen) van groot belang is: een sterke economische ontwikkeling geeft de Democratische kandidaat een belangrijk voordeel. Ook is het 'goede nieuws' uit de hele zittingstermijn, gemeten aan de hand van het aantal kwartalen dat de reële groei van het bruto binnenlands product per hoofd boven de 3,2 procent uitkomt, van belang. Want dit goede nieuws zullen stemmers zich aan het einde van de termijn nog herinneren. Daarnaast speelt een eventuele herverkiezing een rol: de zittende president heeft vaak een relatief grotere kans om opnieuw gekozen te worden. En in een tweepartijstelsel neemt de kans op wisseling van de wacht toe naarmate een partij langer de president levert. Fair (2014) beschrijft het model en presenteert resultaten voor de Amerikaanse verkiezingsgeschiedenis vanaf 1916.

In de tabel worden de uitkomsten van een aantal modelversies weergegeven. De eerste kolom bevat de uitkomsten van het originele Fair-model. Het model in de tweede kolom is het Fair-model met twee aanpassingen: de steekproef is ingekort tot de na-oorlogse periode, 1952–2012, en de economische variabelen zijn gemeten over de eerste twee, in plaats van de eerste drie kwartalen van het verkiezingsjaar, omdat informatie over het derde kwartaal pas laat beschikbaar komt (zie Hummel en Rothschild (2013) voor een pleidooi voor deze keuze). De derde kolom bevat het aangepaste Fair-model uit kolom twee met daaraan toegevoegd de Gallup-populariteit van de Democratische ten opzichte van de Republikeinse kandidaat in de maand september van het verkiezingsjaar. Door de opname van de Gallup-variabele ontstaat een mengeling van economische en persoonsgebonden kenmerken als determinanten van

Gemiddelde jaarlijkse groeivoet in de kwartalen voor de verkiezingen (1952-2012) **FIGUUR 1**

Voorspelling van het percentage stemmen voor de Democratische Partij **TABEL 1**

	Fair	Fair*	Fair-Gallup
Reële bbp groei x huidig	0,667***	0,586***	0,565***
Bbp-deflator groei x huidig	-0,690**	-0,887***	-0,312
Kwartalen bovengemiddelde groei x huidig	0,968***	0,778***	0,426
Herverkiezing	3,01**	-1,43	-0,116
Zittingsduur	-3,80***	-8,33***	-2,61
Oorlog	4,89*		
Huidig	-1,56	4,56**	-0,171
Δ Galluppeiling			0,218***
Constante	47,75***	48,51***	49,10***
R ²	0,897	0,899	0,950
Waarnemingen	1916-2012	1952-2012	1952-2012

Kwartalen bovengemiddelde groei telt het aantal van de 15 afgelopen kwartalen waarin de groeivoet van het reële per capita bruto binnenlands product (op jaarbasis) groter is dan 3,2 procent, huidig is 1 als de huidige president Democraat is en -1 als het een Republikein is, herverkiezing is 1 als de Democratische kandidaat herverkiezbaar is en -1 als de Republikeinse kandidaat herverkiezbaar is. Zittingsduur is 1 als de Democratische partij twee opeenvolgende perioden geregeerd heeft, 1,25 voor drie perioden en 1,5 voor vier perioden (en met een minteken voor de Republikeinse partij). De verkiezingen in 1918, 1940 en 1944 zijn in oorlogstijd. Δ Galluppeiling is het verschil in populariteit in de Galluppeiling in september tussen de Democratische en de Republikeinse kandidaat in procentpunten.

*/**/*** significant op respectievelijk tien-, vijf- en eenprocentniveau.

Bron: eigen berekening op basis van data van Bureau of Economic Analysis, St. Louis Fed FRED en Gallup

succes. Uiteraard kan het zo zijn dat de economische variabelen ook tot uiting komen in de Gallup-populariteitsmetingen. De drie modellen zijn met de kleinste kwadratenmethode geschat. Met de drie modellen is een voorspelling voor de verkiezingen van 8 november 2016 gemaakt.

Met het originele Fair-model wordt Democratische stemmenwinst van 45 procent voorspeld. Men kan deze uitkomst interpreteren in die zin dat bij gelijkblijvende persoonskenmerken van de kandidaten door de jaren heen, de economische condities een sterke aanwijzing geven voor winst van de Republikeinen. Het tweede model leidt tot eenzelfde inzicht: de verwachte stemmenwinst voor de Democraten komt ook uit op 45 procent. Neemt men de populariteitspoll van Gallup voor de Democratische en Republikeinse kandidaat mee (medio september gemeten), dan neemt het verwachte stemmenaantal van de Democraten toe tot 48,2 procent. De onzekerheidsmarges rondom deze voorspelling zijn ruim, 43,1 tot 53,4 procent, en laten in het laatste geval een spannende verkiezing toe.

Het is de vraag in hoeverre persoonskenmerken een belangrijke rol in de huidige Amerikaanse verkiezingen spelen. Het belang van de populariteitsmetingen is evident, getuige de betere statistische 'fit' van het model met de Gallup-variabele in tabel 1. In het verleden hebben fundamentele econometrische modellen die uitgaan van economische condities het vaak bij het rechte eind gehad. De uitslag op 8 november 2016 zal uitwijzen of deze verkiezingen een uitzondering vormen.

In het kort

- ▶ Democraten wonnen vaker het presidentschap als het economische tij meezat, Republikeinen bij hoge inflatie.
- ▶ Een econometrische analyse voorspelt een nipte overwinning voor Trump op 8 november.

LITERATUUR

Fair, R.C. (2014), Presidential and Congressional Vote-Share Equations, November 2014 Update. Te vinden op www.fairmodel.econ.yale.edu.
Hummel, P. en D. Rothschild (2013), Fundamental Models for Forecasting Elections. Te vinden op www.aeaweb.org.